

DOMSTOLENS BESLUT (femte avdelningen)
den 10 juli 2001 *

I mål C-86/00,

angående en begäran enligt artikel 234 EG, från Amtsgericht Heidelberg (Tyskland), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande med anledning av en till den nationella domstolen ingiven ansökan om inskrivning i handelsregistret från

HSB-Wohnbau GmbH,

angående tolkningen av artiklarna 43 EG och 48 EG,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. La Pergola samt domarna M. Wathelet (referent), P. Jann, L. Sevón och S. von Bahr,

* Rättegångsspråk: tyska.

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
justitiesekreterare: R. Grass,

efter att ha hört generaladvokaten,

följande

Beslut

- 1 Amtsgericht Heidelberg har, genom beslut av den 3 mars 2000 som inkom till domstolen den 7 mars samma år, ställt två frågor enligt artikel 234 EG om tolkningen av artiklarna 43 EG och 48 EG.
- 2 Dessa frågor uppkom inom ramen för en begäran från bolaget HSB-Wohnbau GmbH (nedan kallat HSB-Wohnbau), bildat enligt tysk rätt, om inskrivning i det tyska handelsregistret av att bolaget flyttat sitt säte till Spanien, utan att bolagets identitet ändrats.

Twisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 3 HSB-Wohnbau är ett vinstdrivande bolag som bildades 1988 enligt tysk rätt och som är vederbörligen inskrivet i handelsregistret vid Amtsgericht Heidelberg. Det har sitt stadgeenliga säte i Sinsheim (Tyskland).

- 4 I augusti 1999 överfördes alla andelar i HSB-Wohnbau till bolaget Paradies-Sonne-Meer SL, som under mellantiden hade inskrivits i det spanska registret och som sedan dess är ensam delägare av bolaget. Samtidigt beslutade HSB-Wohnbaus bolagsstämma att upphöra med all verksamhet i Tyskland och att hädanefter utöva verksamheten i Spanien samt att överföra det verkliga sätet och det stadgeenliga sätet till Orihuela Costa (Spanien).

- 5 I december 1999 gav HSB-Wohnbau, med iakttagande av de formkrav som föreskrivs enligt tysk rätt, till Amtsgericht Heidelberg in sin bolagsordning, vilken ändrats i behörig ordning, och begärde inskrivning i det tyska handelsregistret av att bolaget flyttat sitt säte till Spanien.

- 6 Amtsgericht Heidelberg undrar om ett bolag bildat enligt tysk rätt har rätt att få inskrivet i det tyska handelsregistret att dess säte flyttats till utlandet och om HSB-Wohnbaus begäran därmed skall bifallas.

- 7 Amtsgericht Heidelberg har påpekat att det, enligt tysk rättspraxis, är "säteteorin" som är tillämplig i fråga om erkännande av bolag. Detta innebär att ett bolag enligt tysk praxis anses existera i rättslig mening endast om det har sitt verkliga säte i det land enligt vars rättsordning det har bildats. En nödvändig följd av att ett bolag flyttar sitt säte till utlandet är enligt detta synsätt att bolaget upplöses och avvecklas, det vill säga att bolaget bland annat upphör att vara en juridisk person i Tyskland, och att det bildas ett nytt bolag i utlandet. Eftersom den — oskrivna — tyska internationella bolagsrätten inte tillåter att sätet flyttas utan att bolagets identitet förändras, borde begäran från HSB-Wohnbau om inskrivning i det tyska handelsregistret av att bolaget flyttat sitt säte till Spanien avslås.

- 8 Amtsgericht Heidelberg har även tagit upp frågan om gemenskapsrättens inverkan på den tyska internationella bolagsrätten. Bestämmelserna om etable-

ringsrätt för företag, det vill säga artikel 43 EG jämförd med artikel 48 EG, är relevanta i detta avseende. Bestämmelserna skulle nämligen kunna anses utgöra hinder för den tyska praxis som förbjuder bolagen att flytta sitt säte utanför Tyskland utan att bolaget ändrar sin identitet och som tvingar bolagen att i sådana fall upplösas och ombildas i utlandet.

- 9) Under dessa villkor bedömer Amtsgericht Heidelberg att det för att avgöra ärendet är nödvändigt att ställa frågor till domstolen för att få klarhet i om artiklarna 43 EG och 48 EG utgör hinder för den nationella praxis som den som följer av "sätesteorin". Då domstolens rättspraxis, särskilt domarna av den 27 september 1988 i mål 81/87, *Daily Mail and General Trust* (REG 1988, s. 5483; svensk specialutgåva, volym 9, s. 693), och av den 9 mars 1999 i mål C-212/97, *Centros* (REG 1999, s. I-1459), inte ger ledning för att besvara denna fråga, har Amtsgericht Heidelberg ställt följande tolkningsfrågor till domstolen:

"1) Omfattas förflyttning till Spanien av sätet för ett bolag med begränsat ansvar (GmbH), som behörigen bildats enligt tysk rätt och som är inskrivet i handelsregistret och vars enda ägare är ett spanskt bolag, av de rättigheter som avses i artiklarna 43 EG och 48 EG?

2) Utgör artiklarna 43 EG och 48 EG hinder för en bestämmelse som förbjuder att ett bolag med begränsat ansvar (GmbH), som behörigen bildats enligt tysk rätt och som är inskrivet i det tyska registret, vars enda ägare är ett spanskt bolag, flyttar sitt säte till Spanien utan att bolagets identitet ändras?"

Domstolens behörighet

- 10 Enligt artikel 92.1 i rättegångsreglerna kan domstolen, då det är uppenbart att den saknar behörighet att pröva viss sak eller att talan inte kan tas upp till prövning, sedan generaladvokaten hörts, fatta ett motiverat beslut utan ytterligare behandling.

- 11 Enligt fast rättspraxis följer det av artikel 234 EG att de nationella domstolarna endast har befogenhet att framställa en begäran till domstolen om en tvist är anhängig vid dem och om de skall fälla avgörande inom ramen för ett förfarande som är avsett att leda till ett avgörande av rättskipningskaraktär (beslut av den 5 mars 1986 i mål 318/85, Greis Unterweger, REG 1986, s. 955, punkt 4, dom av den 19 oktober 1995 i mål C-111/94, Job Centre, nedan kallat Job Centre I, REG 1995, s. I-3361, punkt 9, av den 12 november 1998 i mål C-134/97, Victoria Film, REG 1998, s. I-7023, punkt 14, och av den 14 juni 2001 i mål C-178/99, Salzmann, REG 2001, s. I-4421 punkt 14).

- 12 I domen i det ovannämnda målet Job Centre I kom begäran om förhandsavgörande från Tribunale civile e penale di Milano (Italien) och avsåg en begäran om fastställande av en bolagsordning, som i Italien behandlas inom ramen för ett förfarande för "giurisdizione volontaria" (rättsvård). I punkt 11 i denna dom fann domstolen att den inte var behörig att meddela ett förhandsavgörande av den anledningen att Tribunale civile e penale, då den med tillämpning av nationella bestämmelser och inom ramen för ett förfarande för "giurisdizione volontaria" prövar en begäran om fastställande av ett bolags bolagsordning som syftar till registrering av detta bolag, inte agerar i egenskap av rättskipande myndighet och som i andra medlemsstater utförs av förvaltningsmyndigheter. Domstolen ansåg således att den nationella domstolen handlade såsom en förvaltningsmyndighet utan att den samtidigt hade att avgöra en tvist.

- 13 I samma punkt 11 i domen förtydligade domstolen att det endast är då den person som enligt den nationella lagen är behörig att begära fastställande av bolagsordningen väcker talan mot ett beslut om avslag på begäran om

fastställande och påföljande registrering, som den domstol där talan har väckts kan anses utöva rättskipningsverksamhet — i den mening som avses i artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG) — i fråga om upphävande av ett beslut som åsidosätter sökandens rättigheter.

- 14 I förevarande fall följer det av begäran om förhandsavgörande att Amtsgericht Heidelberg har vänt sig till domstolen med begäran om förhandsavgörande i dess egenskap av myndighet med ansvar för handelsregistret och inom ramen för ett mål om inskrivning i nämnda register. Det anges ingenting i akten om att en tvist är anhängig vid Amtsgericht mellan HSB-Wohnbau och en eventuell svarande.

- 15 Inte heller följer det av de handlingar som ingetts till domstolen att HSB-Wohnbaus situation, innan Amtsgericht vände sig till domstolen, har lett till ett beslut mot vilket en talan väckts vid Amtsgericht. Den senare är således den första myndigheten som får HSB-Wohnbaus begäran om inskrivning i handelsregistret av att bolaget flyttat sitt säte.

- 16 Av detta följer att Amtsgericht Heidelberg, som har vänt sig till domstolen för att få klarhet i om det beslut som den måste fatta om den tillämpar tysk rätt är förenligt med gemenskapsrätten eller inte, i det nationella målet inte agerar i egenskap av rättskipande myndighet.

- 17 Domstolen anser därför att artikel 92.1 i rättegångsreglerna skall tillämpas och konstaterar att det är uppenbart att den saknar behörighet att besvara de frågor som ställts av Amtsgericht Heidelberg.

Rättegångskostnader

- 18 De kostnader som har förorsakats den tyska, den belgiska, den italienska, den österrikiska och den brittiska regeringen liksom kommissionen, som har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder fattar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

följande beslut:

Det är uppenbart att Europeiska gemenskapernas domstol saknar behörighet att besvara de frågor som ställts av Amtsgericht Heidelberg i dess beslut av den 3 mars 2000.

Luxemburg den 10 juli 2001

R. Grass

Justitiesekreterare

A. La Pergola

Ordförande på femte avdelningen

